

Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp

Actieplan Taskforce Jeugd Zoetermeer

Voorwoord

In de [Programmabegroting 2019-2022](#) is als doelstelling voor jeugd opgenomen het 'bevorderen van vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp'. Deze doelstelling staat onder druk, omdat het gebruik van de jeugdhulp in Zoetermeer hoog is en de kosten het beschikbare budget overstijgen. Het roept veel vragen op: krijgen kinderen de goede trajecten of zijn de trajecten te duur? Is de toegang tot jeugdhulp goed georganiseerd, of te laagdrempelig, of is de drempel te hoog, waardoor gezinnen te laat om hulp vragen? Tegelijkertijd zijn we een van de vele gemeenten in Nederland die een tekort hebben op de jeugdhulp. Hoe gaan we het tij keren? En kunnen we het tij keren? Al eerder heeft de gemeente actie ondernomen om de kosten voor de jeugdhulp te beperken.

De Taskforce Jeugd Zoetermeer heeft in 2018 onderzoek gedaan naar het hoge gebruik en de hoge kosten voor jeugdhulp in Zoetermeer. Het Actieplan 'Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp' is hierop het vervolg. In het Actieplan komen de componenten van de transformatiedoelstellingen in het Sociaal Domein terug. We zien immers steeds meer dat de jeugdhulp een sociaal domeinbreed vraagstuk is, waarbij het gaat om vraagstukken van gezinnen op diverse domeinen. De focus ligt op het realiseren van effectieve en passende jeugdhulp en een integrale aanpak bij zowel partners in de stad als de interne organisatie van de gemeente Zoetermeer zelf. De maatregelen die worden voorgesteld, variëren van harde maatregelen die vooral een besparing in de kosten beogen tot maatregelen waarbij we vooral een kwalitatieve verbetering beogen.

We merken dat ingezette maatregelen een lange adem vergen voordat de verandering zichtbaar is. Bovendien wil geen enkele gemeente averij oplopen, het gaat immers om een kwetsbare doelgroep. De huidige koers moet echter bijgesteld worden om de jeugdhulp voor de toekomst betaalbaar en beheersbaar te houden.

Zoetermeer, april 2019

Jakobien Groeneveld
Wethouder Jeugd

Inhoud

Voorwoord.....	2
1. Inleiding	5
1.1 Korte terugblik.....	5
1.2 Totstandkoming van het nieuwe Actieplan.....	5
1.3 Aandachtspunten bij het lezen van het Actieplan	6
1.4 Leeswijzer	7
2. Integraal pakket maatregelen voor kostenbeheersing in de jeugdhulp	8
2.1 Preventieve maatregelen	8
2.1.1 Kansrijke Start.....	8
2.1.2 Verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp.....	9
2.1.3 Uitbreiding inzet trajectbegeleiding door het jongerenwerk	9
2.2 Kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp	10
2.2.1 Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk	10
2.2.2 Pilot kostenbewust handelen in de toegang.....	10
2.2.3 Efficiënte en kwalitatieve toegang.....	11
2.3 Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel.....	11
2.4 Begrenzing van de jeugdhulp	12
2.4.1 Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23 jarigen	12
2.4.2 Aanscherpen vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen	12
2.4.3 Verlagen PGB-tarieven en meer richtlijnen voor toekennen PGB	13
2.4.4 Verschuiving van landelijke hoog specialistische jeugdhulp naar regionale specialistische jeugdhulp.....	13
2.4.5 Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten.....	13
2.5 Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer	14
3. Effecten van het Actieplan en de gemeente als regievoerder.....	15
3.1 Beoogde besparingen.....	15
3.2 Beoogde kwalitatieve effecten maatregelen	16
3.2.1 Kwalitatieve effecten Preventieve maatregelen.....	16
3.2.2 Kwalitatieve effecten Kwalitatieve en kostenbewuste toegang	16
3.2.3 Kwalitatieve effecten Inzetten op integrale zorg en ondersteuning.....	17
3.2.4 Kwalitatieve effecten Begrenzing van de jeugdhulp	17

3.2.5 Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer	17
3.3 Monitoring.....	17
3.4 De gemeente als regievoerder in aanloop naar een resultaatgericht stelsel	18
3.3.1 Impact van de inkoop 2020-2024.....	18
3.3.2 Versterking regionaal en lokaal contractmanagement.....	18
3.5 Tot slot.....	19

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de achtergrond en de context van het Actieplan 'Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp' geschetst.

1.1 Korte terugblik

De Taskforce Jeugd Zoetermeer (hierna: de Taskforce) is ingesteld nadat er in 2018 een tekort op het budget voor jeugdhulp Zorg in Natura werd geconstateerd. Het betreft specialistische jeugdhulp die alleen toegankelijk is na een besluit van de gemeente of een verwijzing van een wettelijk verwijzer. De Taskforce heeft onderzoek gedaan naar het gebruik en de kosten van de jeugdhulp in Zoetermeer. Deze zijn vastgelegd in het rapport [Gebruik en kosten van de jeugdhulp in Zoetermeer: Voortgangsrapportage Taskforce Jeugd Zoetermeer](#) dat in december 2018 naar de gemeenteraad van Zoetermeer is verzonden. De belangrijkste conclusies in het rapport waren:

- De stijging van de verwachte uitgaven voor 2018 wordt met name veroorzaakt door een toename in de intensiteit van jeugdhulptrajecten en de harmonisatie van producten;
- De instroom van jeugdigen in de gespecialiseerde jeugdhulp lijkt te stabiliseren.

Naast een overschrijding van de kosten voor gespecialiseerde jeugdhulp in 2018 was ook het niet realiseren van de besparingsopgave uit het [Actieplan kostenbeheersing jeugdhulp](#) uit 2017 aanleiding om de Taskforce in te stellen.

Van het uitvoeren van het eerste actieplan is veel geleerd. Ten eerste heeft het inzichtelijk gemaakt hoe zeer de gemeente voor het uitvoeren en implementeren en laten slagen van maatregelen afhankelijk is van derden. Ten tweede leerde het dat een goede informatiepositie cruciaal is om regie te voeren. Ten slotte, voortvloeiende uit hetgeen hiervoor genoemd is, heeft het actieplan laten zien dat het realiseren van besparingen tijd vraagt. Snel (financieel) effect van maatregelen is niet te verwachten.

1.2 Totstandkoming van het nieuwe Actieplan

In de rapportage lag de focus op analyses. De hoogte van het tekort en het feit dat Zoetermeer al sinds de decentralisatie niet uitkomt met de bijdrage van het Rijk voor de jeugdhulp, maakt dat ingrijpen nodig is. Een langdurig tekort op de begroting is onwenselijk en onhoudbaar. Wil de uitvoering van de jeugdhulp toekomstbestendig zijn, dan zijn maatregelen nodig om de jeugdhulp beter betaalbaar te maken en te houden. Daarnaast is het uitgangspunt dat jeugdigen die hulp nodig hebben, deze hulp krijgen. In tijden van schaarste dwingt dit principe ook om scherp te kijken waar de hulp aan kwaliteit te winnen heeft. Transformeren was immers ook een van de doelen van de transitie. Bij transformeren gaat het om meer dan de jeugdhulp alleen. Het gaat ook om het sociaal domein en de positie die de jeugdhulp daarin inneemt.

De Taskforce levert een Actieplan op dat bestaat uit maatregelen die voortvloeien uit:

- de analyses van de Taskforce;

- de kaders die de raad tijdens de commissievergadering van 14 januari 2019 heeft meegegeven. De raad gaf daarbij onder meer aan dat zij belang hecht aan preventie, implementatie van integraal werken, goede monitoring, effectieve jeugdhulp en een sterke regierol van de gemeente;
- de noodzaak om vanuit beleid en uitvoering de kosten in te perken.

In voorbereiding op de totstandkoming van het Actieplan zijn jeugdhulpaanbieders en toegangspartners betrokken geweest bij het uitvoeren van analyses en het beantwoorden van vragen. Jeugdhulpaanbieders gaven aan integraal werken zowel tussen organisaties als binnen de gemeente Zoetermeer belangrijk te vinden. Daarnaast is input gevraagd van JONG doet mee!, het platform voor jongerenraden uit de jeugdhulp in de regio Haaglanden. Hierbij kwam aan de orde of zij de uitkomsten van de analyse van de Taskforce herkenden, welke knelpunten zij ervaren en wat hiervoor mogelijke oplossingen zijn. Zij gaven aan zich zorgen te maken over de toename van de intensiteit en stapeling van zorg. JONG doet mee! onderschrijft tevens het belang van laagdrempelige preventieve ondersteuning voor jeugdigen.

1.3 Aandachtspunten bij het lezen van het Actieplan

Er is een aantal aandachtspunten bij dit Actieplan:

- Het Actieplan beschrijft maatregelen die kunnen worden genomen om te besparen op de kosten voor jeugdhulp. Deze maatregelen raken deels ook andere domeinen, zoals het onderwijs, de Wmo en 1 huishouden-1 plan-1 regisseur. De financiële onderbouwing van de maatregelen is op hoofdlijnen. De voorgestelde maatregelen zijn niet los te zien van het traject 'Ombuigen en vernieuwen' waarin gemeentebreed besparingsvoorstellen worden voorbereid. Alle maatregelen uit het Actieplan zijn – met een uitgebreide onderbouwing - ook opgenomen in het overzicht van voorstellen voor Ombuigen en vernieuwen. Het college maakt een keuze uit alle voorstellen welke inzichtelijk wordt bij de behandeling van de Perspectiefnota.
- De beoogde besparingen bij de maatregelen kennen een gedegen onderbouwing. Ten opzichte van het actieplan uit 2017, kunnen de berekeningen die ten grondslag liggen aan de besparingen realistischer worden opgesteld. Desalniettemin is er geen volledige zekerheid dat de besparingen ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. De jeugdhulp is een dynamisch speelveld waar vele factoren invloed kunnen hebben op de uiteindelijke uitgaven voor de gemeente.
- De overgang naar een resultaatgericht stelsel bij de inkoop 2020-2024 heeft een grote invloed op de monitoring. Er ontstaat een knip in 2020, omdat de gegevens vanaf dat jaar niet meer automatisch vergelijkbaar zijn met eerdere jaren waarin de bekostiging en monitoring op basis van producten en aantallen plaatsvond. Hierop wordt zoveel mogelijk geanticipeerd.
- Tot slot, is het belangrijk om te realiseren dat de effecten van de voorgestelde maatregelen vaak niet direct zichtbaar en meetbaar zijn. Zeker bij preventieve maatregelen is soms eerst een investering nodig en kan het beoogde effect pas op lange termijn gerealiseerd worden. Daarnaast zijn bewegingen in gebruik en kosten vaak pas te interpreteren als deze gedurende een langere periode gemonitord worden.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het de maatregelen die worden voorgesteld om te besparen op de kosten voor jeugdhulp en een kwalitatieve verbeterslag te maken. Hoofdstuk 3 gaat in op de beoogde effecten van de maatregelen en de ontwikkelingen in het kader van het versterken van het regionale en lokale contractmanagement.

2. Integraal pakket maatregelen voor kostenbeheersing in de jeugdhulp

Het Actieplan bevat maatregelen die zowel een kwalitatief effect beogen als een bijdrage leveren aan de benodigde kostenbesparing. De maatregelen bestrijken het brede terrein van de jeugdhulp en zijn onverdeeld in een aantal categorieën: preventieve maatregelen, kwalitatieve en kostenbewuste toegang, inzetten op integrale zorg en ondersteuning en begrenzing van de jeugdhulp. Daarnaast wordt voorgesteld om het Veilig Verder Team Zoetermeer te herpositioneren.

2.1 Preventieve maatregelen

Uit de analyse van de Taskforce komt naar voren dat het jeugdhulpgebruik in Zoetermeer hoger is dan op basis van een aantal sociaal-demografische factoren mag worden verwacht. Het voorkomen dat jeugdigen jeugdhulp nodig hebben, is een belangrijk uitgangspunt van het Zoetermeerse beleid. Naast het bestaande preventieve aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning wordt een aantal risicogestuurde preventieve maatregelen voorgesteld gericht op (aanstaande) ouders en jonge kinderen, op schoolgaande jeugdigen en op jongeren. De maatregelen hebben enerzijds als doel om het ontwikkelingsperspectief van jeugdigen te verbeteren en anderzijds kunnen de maatregelen bijdragen aan het beperken van de kosten voor jeugdhulp.

2.1.1 Kansrijke Start

De vroegste mogelijkheid om preventie in te zetten is in de preconceptiefase, tijdens de zwangerschap en de eerste levensjaren het kind. Bij ongeveer 19% van de Zoetermeerse jeugdigen is bij sprake van een te laag geboortegewicht, vroeggeboorte of een combinatie daarvan. Deze jeugdigen hebben meer risico op fysieke en mentale problemen. Daarnaast zijn er problemen die van generatie op generatie worden doorgegeven.

De gemeente Zoetermeer wil daarom participeren in het landelijke actieprogramma Kansrijke Start van het Ministerie voor Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS). Dit programma vraagt aandacht voor de eerste 1000 dagen in het leven van een kind. Voor Zoetermeer wordt ingezet op drie pijlers, waarbij samenwerking tussen het medisch en sociaal domein van groot belang is:

- **Verstevigen van de preconceptiezorg:** De gemeente wil deelnemen aan de APROPOS-II studie. Doel van deze studie is om het bereik en gebruik van preconceptiezorg te verbeteren, een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de leefstijl van zwangeren en de samenwerking tussen de lokale zorgverleners op dit terrein te versterken.
- **Doorontwikkeling project 'Kwetsbare Zwangeren':** De gemeente wil inzetten op de doorontwikkeling en borging van het project 'Kwetsbare Zwangeren'. Er is reeds een aantal zorgpaden ontwikkeld gericht op zowel medische als sociale risicofactoren. In de doorontwikkeling zal aandacht zijn voor een nieuw te ontwikkelen zorgpad op het gebied van armoede.
- **Inzet programma VoorZorg:** De belangrijkste doelstellingen van VoorZorg zijn verbetering van het zwangerschaps- en geboorteproces voor moeder en kind, verbetering van de gezondheid en ontwikkeling van het kind en verbetering van de persoonlijke ontwikkeling van de moeder en haar mogelijkheden voor opleiding en werk. In het programma leggen speciaal opgeleide

VoorZorg-verpleegkundigen huisbezoeken af bij vrouwen tot een leeftijd van 25 jaar die zwanger zijn van hun eerste kind. De 40-60 huisbezoeken starten tijdens de zwangerschap en lopen door tijdens de eerste twee jaren van het kind. De verpleegkundige kijkt vanuit medisch oogpunt naar de gezondheid van de (aanstaande) moeder en kind en biedt ondersteuning bij de verzorging en opvoeding van het kind en richt zich op de persoonlijke ontwikkeling van de moeder. VoorZorg is een erkende effectieve interventie.

2.1.2 Verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp

De herinrichting van de toegang tot jeugdhulp heeft bijgedragen aan de versteviging van de verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp. Om te kunnen sturen op het gebruik en de effectiviteit van de jeugdhulp, wordt, zowel op beleids- als uitvoeringsniveau, intensief regie gevoerd op deze verbinding.

Er worden drie maatregelen voorgesteld om de samenwerking en afstemming tussen betrokken partijen op de school verder te verbeteren. De insteek is om daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de zorgstructuur van een school, zodat voor jeugdigen die dit nodig hebben vroegtijdig en snel een passend onderwijs- en/of hulpaanbod kan worden gerealiseerd.

- **Onderwijs-jeugdhulparrangementen op het speciaal (basis-)onderwijs:** Jeugdigen die te maken hebben met een problematische thuissituatie, een psychiatrische stoornis, gedragsproblemen of onvoldoende schoolse vaardigheden kunnen snel en passend (eventueel op locatie) worden ondersteund door jeugdhulpprofessionals. De gemeente maakt hierover niet-vrijblijvende afspraken met de betreffende scholen, het samenwerkingsverband van het primair onderwijs en jeugdhulpaanbieders.
- **Toevoegen van GGZ-expertise aan de zorgteams voor begeleiding op locatie:** Veel van de zorgvragen die worden gesignaleerd binnen het onderwijs, zijn GGZ gerelateerd. Er wordt daarom voorgesteld om GGZ-expertise (orthopedagoog) toe te voegen aan de toegang om, in aanvulling op de kortdurende begeleiding die het schoolmaatschappelijk werk biedt op de scholen voor primair en voortgezet onderwijs, jeugdigen preventief en op locatie van de school te begeleiden en/of te behandelen bij GGZ-problematiek.
- **Preventieve interventies ziekteverzuim:** Langdurig of zorgwekkend ziekteverzuim is vaak een voorspeller van schooluitval of thuiszitten. Door aanscherping van het protocol 'Ziekteverzuim als signaal' - een samenwerking tussen leerplicht, jeugdgezondheidszorg en de scholen voor voortgezet onderwijs en het MBO - wordt bij ziekteverzuim sneller duidelijk of zorg en of ondersteuning ingeschakeld moet worden. Dit draagt bij aan gerichte verwijzing naar de schoolarts, met als resultaat een stabilisering van het aantal verzuimonderzoeken. Door vroegtijdige inzet van de schoolarts en/of jeugdhulp, wordt het gebruik van zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp voorkomen.

2.1.3 Uitbreiding inzet trajectbegeleiding door het jongerenwerk

Uit onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VWS¹, blijkt dat 1/3 van de kosten van eerstelijnszorg en basis-GGZ (leeftijdsgroep 12+) kunnen worden voorkomen door het inzetten van individuele trajecten door het jongerenwerk. Het goed positioneren van deze trajecten vanuit het jongerenwerk, draagt bij aan een vermindering van het aantal trajecten jeugdhulp. Indien er wel zorg

---

¹ [Maatschappelijke businesscase Jongerenwerk door gemeenten \(Participe Advies, 2017\)](#)

ingezet moet worden, kan door de beschikbaarheid van dergelijke trajecten eerder afgeschaald en genormaliseerd worden. Ook hebben jongeren meer motivatie voor trajecten die worden geboden door het jongerenwerk, wat de slagingskans vergroot.

Trajectbegeleiding is een intensieve vorm van jongerenwerk en betreft ondersteuning aan jongeren op het gebied van veiligheid, onderwijs, hulpverlening en arbeidstoeleiding. Voorgesteld wordt om het aantal individuele trajecten uit te breiden en waar mogelijk in te zetten als alternatief aanbod voor specialistische jeugdhulp.

2.2 Kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp

De toegang is een belangrijk sturingsinstrument voor de gemeente. Immers, hier wordt de afweging gemaakt of en zo ja, welke hulp en ondersteuning een jeugdige nodig heeft. De kwaliteit van de toegang is dan ook een belangrijke randvoorwaarde om de invoering van het resultaatgerichte stelsel te laten slagen. In deze paragraaf wordt een aantal maatregelen voorgesteld om de toegang verder door te ontwikkelen en daarnaast medewerkers voor te bereiden op de nieuwe werkwijze ten gevolge van de overgang naar een resultaatgericht stelsel.

2.2.1 Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

In het Actieplan Kostenbeheersing Jeugdhulp uit 2017 is ingezet op het verbeteren van de verbinding jeugdhulp en huisartsen door de inzet van praktijkondersteuners huisartsen-jeugd (POH-jeugd). Op dit moment werken alle huisartsen met een POH-jeugd en begint deze werkwijze zijn vruchten af te werpen. De inzet van de POH-jeugd bij de huisartsen in Zoetermeer wordt daarom voortgezet.

Daarnaast is in 2018 geïnvesteerd in het schoolmaatschappelijk werk (SMW) op het primair onderwijs. Ook zij hebben een vergelijkbare rol: zij voorkomen onnodige verwijzingen door een brede vraagverheldering, bieden lichte begeleiding en verwijzen naar preventief aanbod. Tevens verwijzen zij, indien nodig naar onderdelen van jeugdhulp of dragen de casus warm over aan JGH. Verkend wordt of deze werkwijze kan worden uitgebreid naar het voortgezet onderwijs. In een pilot op twee VO-scholen, die tijdens het schooljaar 2018-2019 wordt uitgevoerd, wordt specifiek gekeken naar wat er nodig is om de interne zorgstructuur van de school beter aan te laten sluiten bij de (preventieve) jeugdhulp.

In aanvulling op de reeds uitgevoerde initiatieven, wordt in 2019 binnen de toegang nadrukkelijk gestuurd op de inzet van basisvoorzieningen en het preventieve aanbod. Deze activiteiten worden geregistreerd en gemonitord. Juist het versterken van de signaalfunctie op scholen, bij consultatiebureaus en bij de huisartsen maakt het mogelijk vroegtijdig te kunnen signaleren en daar adequaat naar te handelen. Uit het rapport van de Taskforce bleek bijvoorbeeld dat in de wijken Seghwaert en Noordhove significant meer inwoners scheidde. Het SCP ziet echtscheiding als een factor die kindgerelateerde risicokenmerken kan versterken. Inzetten op vroegtijdige signalering is onder meer van belang om tijdig te kunnen anticiperen op dergelijke risicofactoren bij jeugdigen en gezinnen.

2.2.2 Pilot kostenbewust handelen in de toegang

In de analyse van de Taskforce is aangetoond dat bij bepaalde producten de intensiteit substantieel is toegenomen, hetgeen een groot deel van de kostenstijging verklaart. Veelal is deze informatie niet bekend bij de verwijzers. Daarom wordt ingezet op het versterken van het kostenbewust handelen

bij medewerkers in de toegang, ook ter voorbereiding op de invoering van het resultaatgericht stelsel. Er wordt breed ingezet op scholing rondom het vergroten van het kostenbewust handelen bij de gehele toegang tot jeugdhulp.

Daarnaast is de Awbz per 1 januari 2015 opgegaan in onder andere de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit zorgt ervoor dat er jeugdigen met een hele zware zorgvraag vanuit de Jeugdwet geholpen worden. In de analyse van de Taskforce werd hier ook op ingegaan. De afgelopen tijd is door signalen van de toegang en de jeugdhulpaanbieders het vermoeden ontstaan dat er nu cliënten binnen de Jeugdwet geholpen worden die wél in aanmerking zouden komen voor een Wlz-indicatie. De verwachting is dat een deel van de kosten kunnen worden teruggebracht door cliënten met een specifieke combinatie van producten, kenmerkend voor het grensgebied tussen de Wlz en de Jeugdwet, actief te gaan benaderen en ondersteunen bij het indienen van een aanvraag voor een Wlz-indicatie.

2.2.3 Efficiënte en kwalitatieve toegang

Vanaf 1 januari 2020 wordt volgens de nieuwe inkoopstrategie gewerkt, waarbij een jeugdige één Profiel-Intensiteit-Combinatie (PIC) ontvangt op basis waarvan gewerkt wordt aan een te bereiken resultaat. In de nieuwe werkwijze is 'stapeling van zorg' alleen nog mogelijk bij hoge uitzondering. Een PIC wordt afgerond als het resultaat behaald is. Mocht de situatie zich voordoen dat er een nieuwe hulpvraag ontstaat, zal een verwijzende partij hier altijd een actieve rol in hebben. De verwijzer heeft zicht op jeugdigen die in- en doorstromen in de jeugdhulp, doordat de jeugdhulp niet meer zonder inbreng van een verwijzer verlengd kan worden. De voorbereidingen van de implementatie van de inkoopstrategie zijn in volle gang, waarbij de toegangspartners uitgebreid worden betrokken. Zij worden in 2019 voorbereid op de nieuwe taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, zodat vanaf 2020 de indicatoren gemonitord kunnen worden. Dit betekent dat vanaf eind 2020 inzicht ontstaat in de beoogde effecten.

2.3 Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel

De noodzaak voor het integraal werken, en daarmee het in samenhang organiseren van passende zorg, is urgent in Zoetermeer. Drie procent van de Zoetermeerse huishoudens maakt aanspraak op meer dan één voorziening vanuit het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo-wet en/of Participatiewet)². Opvallend is dat er in Zoetermeer meer stapeling van hulp en ondersteuning plaatsvindt dan landelijk gemiddeld. Dit maakt het aannemelijk dat de stapeling kan worden teruggedrongen en dat de hulp en ondersteuning aan deze huishoudens doelmatiger en eenvoudiger kan worden georganiseerd. Daarnaast roept de geconstateerde toename van de gemiddelde intensiteit per traject in de jeugdhulp en een grote groep doorstromers per jaar de vraag op of er wel effectieve en doelmatige zorg geboden wordt in een gezin en of deze zorgtrajecten wel op elkaar aansluiten. Investeren in het stabiliseren van schulden (saneren) kan bijvoorbeeld voorkomen dat de gemeente (later) duurder uit is vanwege kosten voor de jeugdhulp voor hetzelfde gezin. Verder kan goede regie en een domeinbrede werkwijze aan de voorkant duurdere en onnodige doorverwijzing en/of stapeling voorkomen.

---

² Bron: Cijfers eerste half jaar 2018, www.waarstaatjegemeente.nl.

Vanuit het Actieplan worden de eerste stappen gezet om het integraal werken te bevorderen. De maatregel is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Het inrichten, organiseren en implementeren van een integrale werkwijze binnen de gemeente Zoetermeer voor alle inwoners die door de gemeente gefinancierde ondersteuning en/of hulp ontvangen;
- Parallel aan dit traject wordt bij 20 gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte gestart inzet van procescoördinatie waarmee de regierol vanuit de gemeente wordt versterkt.

Het integrale karakter van deze maatregel overstijgt alle domeinen van de gemeente Zoetermeer (jeugdhulp, Wmo, schuldhulpverlening, Participatiewet en veiligheid) en het realiseren van deze werkwijze vereist een aanpak die alle onderdelen van het sociaal domein verbindt. Deze maatregel wordt dan ook integraal georganiseerd en uitgevoerd.

2.4 Begrenzing van de jeugdhulp

Om meer grip te krijgen op de kosten is het noodzakelijk om ook de kaders voor het verlenen van jeugdhulp onder de loep te nemen. In deze paragraaf wordt een aantal kostenbesparende maatregelen beschreven. Over het algemeen geldt dat hoe concreter de maatregel is, hoe reëler een besparing kan worden verwacht. Aan de andere kant betekent concreter ook vaak ingrijpender, dus met een directer effect op jeugdigen en gezinnen.

2.4.1 Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23 jarigen

De Jeugdwet loopt in principe tot 18 jaar, maar tot 23 jaar kan er bij uitzondering verlengde jeugdhulp worden ingezet. Wettelijk gezien zijn er twee vormen van hulp waar altijd verlengde jeugdhulp voor moet worden toegekend: jeugdreclassering (en de hulp in het kader van die jeugdreclassering) en pleegzorg (tot 21 jaar). Nu ontvangt een groep cliënten ook verlengde jeugdhulp, omdat er geen vervolghulp beschikbaar is. Vanuit de Jeugdwet wordt maatwerk toegepast. Voorgesteld wordt om de voorwaarden waaronder een jeugdige verlengde jeugdhulp kan krijgen aan te scherpen, waardoor niet meer automatisch jeugdhulp wordt toegekend als de jeugdige niet direct kan instromen in hulp via een ander wettelijk kader. Dit kan alleen door tegelijk jeugdhulpaanbieders nadrukkelijker aan te spreken om een cliënt eerder en beter voor te bereiden op de overgang naar hulp onder andere wetgeving bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om de benodigde hulp voor cliënten in deze leeftijdsgroep op een andere - kosteneffectievere - manier te organiseren, zodat minder jeugdigen tussen de wal en het schip vallen en niet meer automatisch op verlengde jeugdhulp terugvallen.

2.4.2 Aanscherpen vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen

De kosten voor het jeugdhulpvervoer zijn sterk gestegen, onder andere doordat steeds meer jeugdigen gebruikmaken van jeugdhulpvervoer. Ook wordt vaker tijdelijk jeugdhulpvervoer ingezet naar een onderwijs-/zorglocatie van een jeugdhulpaanbieder. Voorgesteld wordt om de gemeentelijke regelgeving voor jeugdhulpvervoer aan te scherpen. Hiermee wordt een afname in het gebruik en de kosten van jeugdhulpvervoer beoogd.

2.4.3 Verlagen PGB-tarieven en meer richtlijnen voor toekennen PGB

In de Jeugdwet en de Wmo bestaat de mogelijkheid een indicatie voor ondersteuning te verzilveren in de vorm van een persoonsgebonden budget (PGB). Voorgesteld wordt om de PGB-tarieven op twee punten te begrenzen:

- **Verlaging PGB-tarief inhuur sociaal netwerk naar wettelijk minimumloon:** Een PGB voor inhuur van het sociale netwerk wordt in veel gevallen besteed aan hulp die wordt geboden door eerste en tweedegraads familieleden. Zij laten zich hiermee voor het verlenen van bovengebruikelijke hulp/zorg uitbetalen. Het PGB is echter niet primair bedoeld als inkomensvoorziening. Daarom wordt voorgesteld om de huidige PGB-tarieven voor inhuur van het sociaal netwerk te verlagen naar het wettelijk minimumloon³.
- **Verlaging PGB-tarief inhuur zelfstandig werkende gekwalificeerde aanbieder:** De inschatting is dat een zelfstandig gekwalificeerde aanbieder minder overhead heeft dan de 15% waarvan in 2014 bij het opstellen van de verordening jeugdhulp is uitgegaan. Er zijn meerdere gemeenten⁴ die een tarief van 75% of minder hanteren voor zelfstandig werkende gekwalificeerde aanbieders. Voorgesteld wordt om het PGB-tarief voor een zelfstandig werkende gekwalificeerde aanbieder te verlagen van 85% naar 75% van het tarief voor jeugdhulp Zorg in Natura.

Met de begrenzing van de tarieven wordt een afname van de uitgaven voor PGB's beoogd.

2.4.4 Verschuiving van landelijke hoog specialistische jeugdhulp naar regionale specialistische jeugdhulp

In aanvulling op de regionale contracten met jeugdhulpaanbieders wordt vanuit de VNG landelijk ook jeugdhulp ingekocht via het Landelijk Transitie Arrangement (LTA). De directe invloed van de gemeente op deze jeugdhulpaanbieders is gering. Daarnaast zijn sommige LTA-tarieven hoger dan de regionale tarieven. Een klein deel van de jeugdhulpaanbieders die een LTA-contract heeft, heeft ook een contract in de H-10. Uit de gegevens over de verwijzingen blijkt dat met name huisartsen en medisch specialisten naar LTA-hulp verwijzen. Door verwijzers goed te informeren over het regionale aanbod en duidelijke afspraken te maken wanneer wordt verwezen naar jeugdhulp vanuit het LTA, is de verwachting dat dit leidt tot een afname van ingezette jeugdhulp vanuit het LTA.

2.4.5 Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten

Uit de analyses van het Inkoopbureau H-10⁵, wordt de stijging op intensiteit per traject als een van de oorzaken van de kostenstijging van 2017 ten opzichte van 2018 benoemd. In de huidige toewijzingen van jeugdhulp is geen bovengrens opgenomen betreffende het aantal uren dat ingezet kan worden per traject. Het ontbreken van een bovengrens in de toewijzingen naar jeugdhulp doet een sterk beroep op de zelfdiscipline van aanbieders om niet meer uren behandeling te declareren dan vanuit professionele optiek noodzakelijk is. Gezien de toename van het gemiddeld aantal uren per cliënt is

---

³ De nieuwe ministeriële regeling 'Hulp uit sociaal Netwerk' maakt het vanaf 1 mei 2019 mogelijk dat een PGB ten behoeve van hulp in familieverband, burenhulp of vriendendienst zelfs onder het minimumloon blijft.

⁴ Voorbeelden hiervan zijn de gemeenten Amersfoort, Baarn, Leusden, Soest en Woudenberg.

⁵ Zie: Memo Inkoopbureau H-10 d.d. 26 november 2018 over geprognosticeerde kostenstijging jeugdhulp gemeente Zoetermeer, bijlage bij de Rapportage van de Taskforce Jeugd. In maart 2019 is dezelfde analyse nogmaals uitgevoerd door het Inkoopbureau H-10. Hierbij werd geheel 2018 vergeleken met geheel 2017. De conclusie over de oorzaken van de kostenstijging bleef ongewijzigd, wel is de verhouding iets verschoven. Het Inkoopbureau H-10 concludeert dat de kostenstijging voor 69% wordt verklaard door een toename van de intensiteit en voor 31% door harmonisatie van de tarieven. Eerder was deze verhouding 85% en 15%.

het de vraag of alle aanbieders als zodanig handelen. De gemeente wil meer grip krijgen op de stijging van de intensiteit van jeugdhulptrajecten. Op de producten Basis Geestelijke Gezondheidszorg (BGGZ) en Specialistische Geestelijke Gezondheidszorg (SGGZ) was in 2018 een stijging zichtbaar ten opzichte van 2017. Het voorstel is om in toewijzingen voor deze producten een maximaal aantal uren op te nemen, gebaseerd op het aantal uren waarbinnen de behandeling van een groot deel van de cliënten kan worden afgerond. Met de maatregel wordt een afname van de kosten voor Basis en Specialistische GGZ beoogd.

2.5 Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer

In 2014 is gekozen voor een Veilig Verder Team in Zoetermeer (VVTZ). Het VVTZ is een multidisciplinair team dat in actie komt als situaties van huiselijk geweld en problematische echtscheidingen voor een escalerende onveiligheid zorgen. Uit een eerdere evaluatie kwam naar voren dat cliënten tevreden zijn over de werkwijze. De gekozen constructie, met een team bestaande uit medewerkers van meerdere organisaties, heeft in de uitvoering echter onvoldoende meerwaarde. De belangrijkste knelpunten zitten in de samenwerking met de externe partners die deelnemen aan het VVTZ. Voorgesteld wordt om het VVTZ, nu nog belegd bij een maatschappelijk partner, met ingang van 2020 te herpositioneren binnen het team JGH en de werkwijze te borgen binnen de gemeente.

3. Effecten van het Actieplan en de gemeente als regievoerder

De effecten, zowel financieel als kwalitatief, van de maatregelen staan beschreven in dit hoofdstuk. Ook wordt toegelicht op welke wijze de uitvoering van de maatregelen zal worden gemonitord. Daarnaast wordt ingegaan op de regierol van de gemeente, waarbij de focus ligt op de impact van de inkoop van jeugdhulp voor de periode 2020-2024 en het contractmanagement.

3.1 Beoogde besparingen

In onderstaande tabel is de beoogde besparing per voorgestelde maatregel weergegeven.

Maatregel	Gemeentelijke besparing			Maatschappelijke besparing	
	Kwantitatief effect (bruto)	Benodigde bedragen	Kwantitatief effect (netto)	Kwantitatief effect (netto)	Kwalitatief effect
1 Preconceptie zorg (Kansrijke start)	€ -		€ -	€ -	++
2 Zorgpaden (Kansrijke start)	€ -		€ -	€ -	++
3 Voorzorg (Kansrijke start)	€ 109.000	€ 182.000	€ -73.000	€ 109.000	++
4 Onderwijs Jeugd Arrangementen	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ -	++
5 GGZ expertise op locatie	€ 670.000	€ 220.000	€ 450.000	€ -	0
6 Ziekteverzuim	€ 20.600	€ -	€ 20.600	€ -	++
7 Jongerenwerk	€ 147.000	€ 81.000	€ 66.000	€ -	++
8 Extra opbrengst POH / SMW	€ 2.385.000	€ -	€ 435.000	€ -	++
9 Kostenbewust handelen & WLZ	€ 50.000	€ -	€ 50.000	€ -	0
10 Voorbereiden inkoopstrategie	€ -	€ -	€ -	€ -	++
11 Integrale zorg en ondersteuning	€ 1.078.000	€ -	€ 1.078.000	€ 1.078.000	++
12 Verlengde Jeugdhulp	€ -	€ -	€ -	€ -	0
13 Vervoer	€ 65.000	€ -	€ 65.000	€ -	0
14 PGB	€ 260.000	€ -	€ 260.000	€ -	0
15 Landelijk transitie arrangement	€ 38.000	€ -	€ 38.000	€ -	0
16 Intensiteit	€ 711.000	€ -	€ 711.000	€ -	0
17 Herpositioneren VVT	€ 400.000	€ -	€ 175.000	€ -	0

Legenda

- ++ Sterk
- + Redelijk
- 0 Neutraal

Tabel 1. Beoogde besparing per maatregel in 2025

De bedragen in de tabel zijn tot stand gekomen op basis van zo realistisch mogelijke aannames. De besparingen zullen gefaseerd in een aantal jaren worden gerealiseerd. De tabel laat de verwachte besparing in 2025 zien.

Enkele opmerkingen ter duiding:

- Voor maatregel 3 en maatregel 11 is de verwachte besparing ingeschat op 50% bij de gemeente 50% in het maatschappelijke veld.
- Op basis van onderzoek is de verwachting dat bij maatregel 3 op de investering een rendement van 20% behaald kan worden. De investering (structureel) € 182.000*1,20 = € 218.000 opbrengst. De verwachting is dat de helft van deze opbrengst bij de gemeente terecht komt. De andere helft van de opbrengst betreft een maatschappelijke besparing.

- Maatregel 5 betreft, in de huidige situatie, inkoop van trajecten. Deze trajecten kosten € 670.000. Wanneer dergelijke inzet zelf wordt uitgevoerd, zoals de maatregel voorstelt, dan kost dit € 220.000.
- Het benodigde bedrag bij maatregel 7 heeft betrekking op de kosten voor het uitbreiden van het aantal individuele trajecten. Met de uitbreiding wordt een besparing op de kosten voor ambulante jeugdhulp en Basis-GGZ beoogd.
- Maatregel 8 was reeds onderdeel van het vorige actieplan uit 2017. De investering die daarvoor nodig was, - en een groot deel van de besparing - is reeds in de Programmabegroting verwerkt. De nettobesparing in de tabel laat de te verwachten extra besparing zien, doordat de maatregel in 2018 is opgestart en derhalve nog niet het volledige besparingspotentieel heeft bereikt.
- De benodigde bedragen bij maatregel 3, 5 en 7 zijn structureel van aard. Voor maatregel 7 en 11 zijn er (ook) respectievelijk € 25.000 en € 233.000 aan incidentele investeringen in het aanvangsjaar.

Het is mogelijk dat de uiteindelijke besparing hoger uitvalt, tegelijkertijd bestaat het risico dat de genoemde bedragen niet of niet geheel gerealiseerd worden. Deze risico's betreffen vaak exogene factoren, waar de gemeente geen of slechts beperkt invloed op heeft. Daarom zal het resultaat actief gemonitord worden en bijgesteld worden indien nodig.

3.2 Beoogde kwalitatieve effecten maatregelen

In onderstaande paragrafen staat beschreven welke kwalitatieve effecten de voorgestelde maatregelen hebben voor jeugdigen en gezinnen.

3.2.1 Kwalitatieve effecten Preventieve maatregelen

- **Kansrijke Start:** (Aanstaande) ouders krijgen tijdig ondersteuning en zijn beter voorbereid op de zwangerschap en geboorte van hun kind. Het risico op kindersmishandeling is verlaagd en de gezondheids- en ontwikkelingskansen van moeder en kind zijn verbeterd. Dit uit zich onder meer in minder fysiek geweld tijdens de zwangerschap en in de periode daarna en in minder roken tijdens en na de zwangerschap.
- **Verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp:** Door de jeugdhulp efficiënt te organiseren op scholen, krijgen jeugdigen sneller passende hulp geboden. Het aantal leerlingen dat thuis komt te zitten is met 5-10% afgenomen en de duur van het thuiszitten bij de jeugdigen die langer dan 3 maanden thuiszitten, is met 25% afgenomen.
- **Trajectbegeleiding door het jongerenwerk:** Jongeren worden laagdrempelig geholpen en zijn gemotiveerd wanneer specialistische jeugdhulp nodig is. Doordat zij begeleiding krijgen bij het voortzetten en volhouden van een hulptraject, kan er eerder worden afgeschaald en worden genormaliseerd. Daarnaast is hun sociaal netwerk versterkt. Met de trajectbegeleiding wordt een afname van 4% beoogd op de inzet van ambulante jeugdhulp en Basis GGZ.

3.2.2 Kwalitatieve effecten Kwalitatieve en kostenbewuste toegang

- **Doorontwikkeling POH-jeugd en SMW:** Jeugdigen en hun ouders krijgen lichte begeleiding en worden verwezen naar basisvoorzieningen, preventief aanbod of een passende vorm van jeugdhulp. Voor de POH-jeugd en het SMW worden hier streefcijfers aan verbonden.

- **Kostenbewust handelen in de toegang:** Jeugdigen ontvangen passende hulp die afgeschaald en afgesloten wordt indien het resultaat is bereikt.
- **Bevorderen uitstroom naar Wlz:** Jeugdigen met een beperking krijgen passende hulp vanuit het best passende wettelijk kader.
- **Efficiënte en kwalitatieve toegang:** Jeugdigen worden vroegtijdig en adequaat geholpen waarbij de instroom en doorstroom per toegangspartners gemonitord wordt.

3.2.3 Kwalitatieve effecten Inzetten op integrale zorg en ondersteuning

- **Integrale zorg en ondersteuning:** De hulpverlening aan gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte is stabiel, de ingezette hulp is passend en op elkaar afgestemd en het aantal betrokken hulpverleners is overzichtelijk. Door procescoördinatie in te zetten voor twintig gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte wordt hulp doelmatig en efficiënt georganiseerd.

3.2.4 Kwalitatieve effecten Begrenzing van de jeugdhulp

De maatregelen die beschreven staan onder 'Begrenzing van de jeugdhulp' beogen met name een financieel effect.

3.2.5 Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer

- **Herpositionering Veilig Verder Team:** Door het team op een andere manier te organiseren kan, meer dan voorheen, worden gestuurd op resultaatmeting en integraliteit van interventies in complexe gezinssituaties waarmee de (kans op) escalatie en/of terugval wordt verkleind.

3.3 Monitoring

Over het monitoren van de financiële effecten is vanuit het vorige Actieplan kostenbeheersing jeugdhulp veel geleerd. Op totaalniveau zijn, indien jeugdhulpaanbieders tijdig declareren, financiële ontwikkelingen goed zichtbaar. De financiële effecten per businesscase waren echter minder goed te duiden.

Een eenduidig causaal verband aantonen tussen investering en opbrengst is vaak niet mogelijk. Meerdere factoren hebben invloed op de ontwikkelingen in het zorglandschap. Naast de invloed van exogene factoren op het jeugdhulpgebruik (zoals bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen vanuit andere domeinen), is het ook lastig om te duiden of een effect bereikt wordt door interventie *a* of *b* of door bijvoorbeeld maatregel *z*.

Daarnaast zorgt de invoering van de resultaatgerichte inkoop in 2020 voor een knip in de monitoring van de maatregelen van dit huidige actieplan, simpelweg omdat de nieuwe financieringsvorm niet één op één te vertalen is naar de huidige manier van financieren.

In de gemeente Almere, waar eerder ook een aantal businesscases is uitgevoerd om de jeugdhulpkosten terug te dringen, heeft KPMG een advies uitgebracht om resultaten op totaalniveau te monitoren om schijncausaliteit te voorkomen en daarnaast per maatregel specifieke (kwalitatieve) effecten te meten die voor een betreffende interventie van toepassing zijn⁶. Kwalitatieve effecten zijn namelijk vaak beter te beschrijven en zeker niet minder waardevol. De lessen van Almere zullen

---

⁶ [Evaluatie businesscases jeugd, gemeente Almere, 6 november 2018](#)

worden toegepast door ook bij dit Actieplan resultaten zowel op kwalitatief als kwantitatief te monitoren en daarnaast te bewegen op totaalniveau goed te volgen.

Randvoorwaarde voor het goed kunnen monitoren van de ontwikkelingen is, dat de informatiepositie van de gemeente op orde is. Dit betekent dat werkprocessen en systemen waar nodig worden aangepast, zodat het gebruik en de kosten beter kunnen worden gevolgd en er eerder kan worden bijgestuurd.

3.4 De gemeente als regievoerder in aanloop naar een resultaatgericht stelsel

Naast de eerdergenoemde maatregelen is er ook sprake van een op handen zijnde stelselwijziging in de inkoop van jeugdhulp. Met de ingang van de nieuwe resultaatgerichte werkwijze in 2020 ontstaat een mogelijkheid om het regionale en lokale contractmanagement aan te scherpen en de keten nog beter op elkaar af te stemmen. In deze paragraaf wordt, in het licht van de overgang naar een resultaatgericht stelsel, nader ingegaan op de invulling van het contractmanagement door de gemeente.

3.3.1 Impact van de inkoop 2020-2024

De gemeenten in Haaglanden staan aan de vooravond van een nieuw aanbestedingstraject, gebaseerd op de [Inkoopstrategie jeugdhulp 2020-2024](#) welke in juni 2018 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het gaat om een wijze van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en zijn gezin centraal zetten, hen maatwerk te bieden en hierbij de professionals alle ruimte te geven. Kenmerkend voor deze inkoopstrategie is dat er effectiever en efficiënter gewerkt kan worden door de juiste prikkels in te bouwen, zodat onnodige verdubbelingen van geleverde zorg tot het verleden behoren. In de praktijk wordt samengewerkt aan het behalen van de resultaten vanuit een integraal plan dat in overleg met het hele gezin is opgesteld.

De implementatie van de nieuwe werkwijze, waarvan de voorbereidingen in volle gang zijn, zal een aantal maatregelen raken en versterken:

- De gemeente krijgt meer regie op de individuele trajecten en op een gezinsgerichte aanpak bij jeugdhulpaanbieders;
- De nieuwe werkwijze biedt de zekerheid dat jeugdhulpaanbieders, die met dezelfde jeugdige bezig zijn, dit altijd van elkaar weten en de hulp op elkaar afstemmen;
- De gemeente gaat regie voeren (bij casussen met multiproblematiek) op het waarmaken van de integrale samenwerking binnen het sociaal domein (1H-1P-1R);
- Kosten voor jeugdhulp worden beter vooraf te voorspellen. Door gebruik te maken van profielen, waarbij vaste tarieven per traject gelden, ontstaat meer duidelijkheid over de kosten per jeugdige en kunnen reële prognoses worden ontwikkeld;
- De nieuwe werkwijze biedt meer inzicht in de effectiviteit van de ingezette hulp, door de landelijk vastgestelde outcomecriteria (cliënttevredenheid, doelrealisatie en uitval) in het berichtenverkeer op te nemen.

3.3.2 Versterking regionaal en lokaal contractmanagement

Met de resultaatgerichte werkwijze wordt het nog belangrijker dan nu dat signalen over jeugdhulpaanbieders zo snel mogelijk de contractmanagers van het Inkoopbureau H-10 bereiken,

zodat zij snel kunnen handelen. Ook is het nodig dat verwijzers naar jeugdhulp snel signalen ontvangen wanneer aanbieders niet goed presteren, zodat zij hier niet meer naar verwijzen. In de afgelopen jaren is met name actief gestuurd op de grootste jeugdhulpaanbieders. Ook bij kleinere aanbieders doen zich echter relevante ontwikkelingen voor. Het contractmanagement zal meer risico- en signaalgestuurd worden, zodat ontwikkelingen bij alle jeugdhulpaanbieders beter gevolgd te kunnen worden.

De gemeente Zoetermeer zal daarom, in samenwerking met het Inkoopbureau H-10, in de regio een actieve bijdrage leveren aan het transformeren van het contractmanagement voor 2020 en verder. Het goed inrichten van de contractmanagementketen kan immers bijdragen aan het beperken van de kosten voor jeugdhulp. Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren wordt in de regionale contracten met jeugdhulpaanbieders met ingang van 2020 een aantal voorwaarden stringenter opgenomen. Daarnaast zullen de contracten gemeenten mogelijkheden bieden om actie te ondernemen wanneer een jeugdhulpaanbieder zich niet aan de voorwaarden van het contract houdt, zo maakt een boeteclausule onderdeel uit de contracten.

Naast het regionale contractmanagement zal Zoetermeer, rekening houdend met de inhoudelijke ontwikkelingen en financiële situatie, eigen punten met aanbieders willen bespreken en monitoren. Voor 2019 wordt ingezet op het verbeteren en opzetten van de randvoorwaarden voor het lokaal contractmanagement.

3.5 Tot slot

De uitvoering van de voorgestelde maatregelen is een omvangrijke taak die niet alleen inzet vraagt van de gemeentelijke organisatie, maar ook van verwijzers, (jeugdhulp)aanbieders en van gezinnen. Dat gaat niet vanzelf, maar het nemen van maatregelen is wel nodig om de kosten te beheersen. Daarnaast vertrouwt de gemeente erop dat de jeugdhulp aan kwaliteit wint en de transformatie in het sociaal domein een stap verder kan worden gebracht.